

МИНИСТЕРСТВО ТРАНСПОРТА И СВЯЗИ УКРАИНЫ

**ГОСУДАРСТВЕННАЯ АДМИНИСТРАЦИЯ
ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА УКРАИНЫ
(УКРЗАЛИЗНЬЦЯ)**

**ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЭКОНОМИКО-
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ТРАНСПОРТА
(ГЭТУТ)**

**НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЩЕСТВО
ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНИКОВ УКРАИНЫ**

МАТЕРИАЛЫ
Третьей Международной
научно-практической конференции
«ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИКИ И
УПРАВЛЕНИЯ НА
ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ
ТРАНСПОРТЕ»

—

ЭКУЖТ 2008
23-27 июня 2008 года, г. Судак

КИЕВ – 2008

УДК 656:62

Рекомендовано к печати Ученым советом
Государственного экономико-технологического университета транспорта
(протокол № 10 от 29.05.2008 г.)

Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте: Материалы Третьей
Международной научно-практической конференции. – К.: ГЭТУТ, 2008.– 471 с.

ISBN 978-966-2197-06-8

Издание содержит материалы Третьей Международной научно-практической конференции «Проблемы экономики и управления на железнодорожном транспорте». Изложенные материалы содержат постановку задач и их решения в научной и практической сфере экономики и управления на железнодорожном транспорте. Основной темой данного издания есть реформирование и развитие железнодорожного транспорта. Авторами тезисов являются ученые, специалисты-практики, аспиранты, представители государственных и коммерческих структур.

Для научных работников, преподавателей, аспирантов, студентов и специалистов транспортной отрасли.

Редакционная коллегия:

Бакаев О.О. – д-р экон. наук, проф., академик Национальной академии наук Украины, засл. деятель науки и техники Украины, академик Транспортной академии Украины, заместитель директора Международного научно-учебного Центра информационных технологий и систем Национальной академии наук Украины и Министерства образования и науки Украины;

Гурнак В.М. – д-р экон. наук, профессор кафедры „Экономика предприятий транспорта” Государственного экономико-технологического университета транспорта (заместитель главного редактора);

Дёмин Ю.В. – д-р техн. наук, проф., академик Транспортной академии Украины, научный руководитель Отраслевой научно-исследовательской лаборатории перспективного подвижного состава и специальной техники (заместитель главного редактора);

Джус Ю.Н. – канд. экон. наук, заместитель генерального директора Государственной администрации железнодорожного транспорта Украины (заместитель главного редактора);

Духно Н.А. – д-р юрид. наук, проф., директор Юридического института Московского государственного университета путей сообщения;

Зубко А.П. – канд. техн. наук, начальник Главного управления развития и технической политики Государственной администрации железнодорожного транспорта Украины (заместитель главного редактора);

Кельрих М.Б. – д-р техн. наук, проф., член-кор. Транспортной академии Украины, заведующий кафедрой „Вагоны” Государственного экономико-технологического университета транспорта;

Макаренко М.В. – д-р экон. наук, проф., академик Транспортной академии Украины, директор Департамента железнодорожного транспорта Министерства транспорта и связи Украины;

Мироненко В.К. – д-р техн. наук, проф., академик Транспортной академии Украины, проректор по научной работе Государственного экономико-технологического университета транспорта, директор научно-исследовательского института проблем развития транспорта;

Пилипчук О.Я. – д-р биол. наук, проф., академик Международной академии безопасности жизнедеятельности, заведующий кафедрой «Экология и безопасность жизнедеятельности» Государственного экономико-технологического университета транспорта;

Пичкур Т.В. – канд. истор. наук, доцент, академик Международной академии безопасности жизнедеятельности, заместитель директора научно-исследовательского института проблем развития транспорта Государственного экономико-технологического университета транспорта;

Родионов И.В. – начальник финансово-экономического отдела Департамента железнодорожного транспорта Министерства транспорта и связи Украины;

Семчик В.И. – д-р юрид. наук, проф., академик Академии правовых наук Украины, член-кор. Национальной академии наук Украины, заведующий отделом Института государства и права им. В.М.Корецкого Национальной академии наук Украины (заместитель главного редактора);

Стасюк А.И. – д-р техн. наук, проф., заведующий кафедрой „Информационные системы и технологии” Государственного экономико-технологического университета транспорта;

Сыч Е.Н. – д-р экон. наук, проф., академик Транспортной академии Украины, первый проректор, заведующий кафедрой „Экономика предприятий транспорта” Государственного экономико-технологического университета транспорта (главный редактор);

Цветов Ю.М. – д-р экон. наук, проф., академик Транспортной академии Украины, директор Научного центра исследований экономических транспортных проблем, заведующий кафедрой «Учет и аудит» Государственного экономико-технологического университета транспорта.

Печатается в редакции авторов на языке оригинала.

Все торговые марки, названные или изображенные в издании, принадлежат их собственникам.

ISBN 978-966-2197-06-8

© Государственная администрация железнодорожного транспорта Украины, 2008

© Государственный экономико-технологический университет транспорта, 2008

Данько М. І., Балака Є. І.
Українська державна академія залізничного транспорту

НЕОБХІДНІСТЬ УТОЧНЕННЯ ДЕЯКИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ СТОСОВНО ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Обосновывается необходимость уточнения некоторых положений Закона Украины «Про природні монополії» относительно регулювання діяльності залізничного транспорту. Аргументируется неправомірність отнесення підприємств промислового залізничного транспорту к субъектам естественных монополий.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» регулюється діяльність залізничного транспорту в сфері користування об'єктами інфраструктури, що забезпечують рух залізничного транспорту загального користування. Спираючись на те, що рухомий склад взагалі не може функціонувати без використання залізничних колій, диспетчерських служб тощо, то послуги з перевезень залізницею прийнято відносити до діяльності, що здійснюється суб'єктом природної монополії.

Між тим, послуги з вантажних і пасажирських перевезень залізничним транспортом відповідно до статті 6 Закону віднесено до суміжних ринків, тобто товарних ринків, що не перебувають в стані природної монополії, але для суб'єктів господарювання яких реалізація або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без використання товарів, що виробляються суб'єктами природних монополій (стаття 1 Закону).

Таким чином, з одного боку, функції, що виконують залізничні колії та інші об'єкти інфраструктури, які забезпечують рух залізничного транспорту, слід відносити до сфери діяльності суб'єктів природної монополії, а за другого боку, самі вантажні і залізничні перевезення, тобто використання рухомого складу для надання певних послуг (що забезпечується функціонуванням інфраструктурних елементів) відносяться до послуг, що виробляються на суміжних ринках. В такому разі виникає питання, які суб'єкти господарювання на залізничному транспорті слід відносити до природних монополій, а які – до суб'єктів суміжного ринку? Крім того, стаття 4 Закону визначає органи, які регулюють діяльність суб'єктів природних монополій, сфера діяльності яких визначена статтею 5 (користування залізничними коліями та ін.) і не розповсюджується на сфери діяльності суб'єктів суміжних ринків, згідно зі статтею 6 (перевезення пасажирів, вантажів). Між тим, стаття 8 Закону визначає предмет регулювання діяльності тільки суб'єктів природних монополій і в ній нічого не сказано про регулювання діяльності суб'єктів господарювання суміжних ринків. Тобто, згідно зі статтею 8 регулюванню підлягають тарифи на користування залізничною інфраструктурою і не підлягають регулюванню тарифи на перевезення.

Ще більше сумнівів і питань викликає правомочність віднесення до суб'єктів природних монополій понад 32 підприємства промислового залізничного транспорту (ППЗТ), що перебувають в складі державного концерну «Промтранс» і здійснюють послуги з перевезень вантажів між промисловими підприємствами і станціями,

виконують вантажно-розвантажувальні роботи та забезпечують збереження вантажів.

Відповідно до Закону України “Про транспорт” (стаття 22) ППЗТ віднесено до залізничного транспорту, що є підставою з боку Антимонопольного комітету України вважати ППЗТ суб’єктами природної монополії і, виходячи з цього, здійснювати контроль над рівнем тарифів на послуги, що виконуються цими транспортними підприємствами. Між тим, відповідно до Закону “Про природні монополії”, природною монополією вважаються тільки такі суб’єкти господарської діяльності, товари і послуги яких не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами або послугами.

У зв’язку з цим слід зазначити, що ППЗТ де-факто працюють в умовах конкурентного середовища, бо, по-перше великі та середні промислові підприємства України, як правило, мають свої власні залізничні та інші транспортні підрозділи (цехи), під’їзні колії, вантажно-розвантажувальне устаткування, відповідний рухомий склад, що дозволяє їм здійснювати весь комплекс транспортних робіт власними силами. По-друге, підприємства, які не мають у своєму складі залізничних підрозділів, здатні виконувати вантажоперевезення з використанням автомобільного транспорту. По-третє, доцільно врахувати прагнення виробників до мінімізації запасів товарно-матеріальних ресурсів на складах і, як наслідок – здійснення доставки сировини, матеріалів та відправку товарної продукції невеликими обсягами, збільшуючи частоту транспортних операцій, і, таким чином, додержуючись основного принципу транспортної логістики – перевезення “від дверей до дверей” в мінімально встановлені строки. В цих умовах товаровиробники віддають перевагу використанню автомобільного транспорту.

По-четверте, якщо врахувати, що всі вантажі, що перевозяться магістральним залізничним транспортом, як правило, спочатку доставляються від підприємств-виробників до станцій відправлення, а потім від станцій прибуття до місця призначення різними видами транспорту (в тому числі ППЗТ), то доля ППЗТ в загальному обсязі такого роду вантажоперевезень складає близько 0,5 %.

Все це свідчить про те, що реальні умови діяльності ППЗТ не дають підстав вважати їх суб’єктом природних монополій. Виходячи з вищевказаного, на наш погляд, законодавча база, що регулює діяльність залізничного транспорту, містить окремі протиріччя і неточності, що призводить до неоднозначного тлумачення деяких положень. Це негативно впливає на економічний розвиток галузі, суттєво стримує її адаптацію до ринкових умов, знижує рівень конкурентоспроможності на ринку перевезень.

УДК 349

Ищук Ю. К.

Державна адміністрація залізничного транспорту України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ ОФОРМЛЕННІ ПРАВОВСТАНОВЛЮЮЧИХ ДОКУМЕНТІВ НА МАЙНО ЗАЛІЗНИЦЬ ТА ЗЕМЛЮ

Систему реєстрації прав власності на нерухоме майно не можна назвати стабільною та чітко налагодженою. Підтвердженням цього слугує те, що реєстрацію прав на земельні ділянки здійснюють органи по земельних ресурсах,

Скалозуб В.В., Скалозуб В.Вл. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ И УПРАВЛЕНИЯ НА ОСНОВЕ АВТОМАТИЗИРОВАННЫХ СИСТЕМ ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОГО ТРАНСПОРТА 239

Стасюк А.И., Сопель М.Ф., Новокрещенов И.А. КОРПОРАТИВНО-ИНФОРМАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ МОНИТОРИНГА ТЯГОВЫХ ЭЛЕКТРИЧЕСКИХ СЕТЕЙ 241

Тройникова Е.Н. КОМПЬЮТЕРНО-ИНТЕГРИРУЮЩИЕ СИСТЕМЫ В ОПТИМИЗАЦИИ ТРАНСПОРТНОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ НА ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГАХ 242

Шевченко О.В., Тимченко Л.Л., Маліночка В.В. МЕТОД Q-ПЕРЕТВОРЕННЯ У КАНАЛАХ ЗВ'ЯЗКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ 243

СЕКЦИЯ 5 «Правовые основы развития железнодорожного транспорта»

Павко А.І. ДЖЕРЕЛА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА: МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД 246

Данько М.І., Балака Є.І. НЕОБХІДНІСТЬ УТОЧНЕННЯ ДЕЯКИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНІВ УКРАЇНИ СТОСОВНО ДІЯЛЬНОСТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ... 248

Ищук Ю.К. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ ОФОРМЛЕННІ ПРАВОВСТАНОВЛЮЮЧИХ ДОКУМЕНТІВ НА МАЙНО ЗАЛІЗНИЦЬ ТА ЗЕМЛЮ 249

Гайворонська Т.М. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ЗЕМЕЛЬ ЗАЛІЗНИЦЬ УКРАЇНИ 251

Родіонов І.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ 252

Нечипоренко Н.С. ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ЗА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИМИ КОНТРАКТАМИ 254

СЕКЦИЯ 6 «Учет и аудит на железнодорожном транспорте»

Внукова С.Н., Караванова К.В. АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ВЗАИМОРАСЧЕТОВ ЗА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНЫЕ ПЕРЕВОЗКИ ГРУЗОВ И ПАССАЖИРОВ В МЕЖДУНАРОДНОМ СООБЩЕНИИ 260

Гизатуллина В.Г., Кравченко Н.В. УЧЕТ МАТЕРИАЛЬНЫХ РЕСУРСОВ В ОРГАНИЗАЦИЯХ БЕЛОРУССКОЙ ЖЕЛЕЗНОЙ ДОРОГИ 262

Дронова А.В. ЗАЧЕМ КОМПАНИИ ВНУТРЕННИЙ АУДИТ? 264

Івашина Є.М. ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ЗА ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ У ТЕХНОЛОГІЧНОМУ ЦЕНТРІ З ОБРОБЛЕННЯ ПЕРЕВІЗНИХ ДОКУМЕНТІВ 267